

стандарти фінансової звітності, підвищенням прозорості кредитних організацій, розвитком і зміцненням банківського аудиту. Тому аналіз фінансового стану банку слід розуміти як діяльність, котра направлена на подолання диспропорції інформації між зовнішніми і внутрішніми користувачами.

Список літератури: **1** Барановський О.І. Регулювання і нагляд у банківській сфері: quo vadis // Вісник Національного банку України.– 2011.– №7. – С. 3–10 **2.** Облік і аудит у банках: Навчальний посібник / О.Г. Коренева, Н.Г. Слав'янська, Н.Г. Євченко, О.В. Карпенко; За ред. О.Г. Кореневої, Н.Г. Слав'янської. - Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007. – 493 с. **3.** Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/lows/main.cgi?nreg=2121-14. **4.** Бутинець Ф. Ще раз про бухгалтерський облік як науку / Ф. Бутинець // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 10. – С. 20. **5.** Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С.Ф. Голов. – К. : МІМ; Центр учбової літератури, 2007. – 522 с. **6.** Пархоменко В. Финансовая отчетность по международным стандартам [Електронний ресурс] / В. Пархоменко // Вестник налоговой службы Украины. – 2012. – № 11. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/944>. **7.** Кірейцев Г. Роль бухгалтера і аудитора у процесах мінімізації невизначеності як основи кризових явищ / Г. Кірейцев // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – № 3. – С. 33–35.

АРТЕМЕНКО Н.В., ст. викладач кафедри економічного аналізу та обліку НТУ «ХПІ»

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: ОСНОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Поняття внутрішнього контролю не є новим. Воно з'явилося у лексиконі ще на початку XVIII століття та еволюціонувало з часом. Як система контролю діяльності підприємства це поняття сформувалося до початку XX століття у сукупності трьох елементів: розподіл повноважень, ротація персоналу, використання та аналіз облікових записів. Пізніше функції внутрішнього контролю значно розширилися та змінилися на організацію і координацію дій, спрямованих на забезпечення збереження активів, перевірку достовірності облікової інформації, підвищення ефективності господарських операцій, дотримання визначеної політики та процедур компанії.

Таким чином, нові функції вивели поняття внутрішнього контролю за межі кола питань, що стосуються звичайного бухгалтерського обліку. Завдяки розвитку та розширенню сфери застосування, внутрішній контроль до кінця XX століття перетворюється на інструмент контролю за ризиками, де його функції тісно переплітаються з функцією управління ризиками -

ризик-менеджментом.

На відміну від зовнішнього аудиту, для регламентації якого було прийнято Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. № 3125-XII, діяльність внутрішнього аудиту на рівні закону не регламентована. Проте, деякі документи певним чином зачіпають питання внутрішнього аудиту. Зокрема, МСА 610 «Розгляд роботи внутрішнього аудиту» встановлює положення і надає рекомендації зовнішнім аудиторам при розгляді роботи внутрішнього аудиту, і разом з тим, жодним чином не регламентує процедури внутрішнього аудиту [1].

Внутрішній контроль - це контроль внутрігосподарський, на противагу зовнішнім видам контролю, таким як законодавче регулювання, увага з боку контролюючих органів, органів влади та місцевого самоврядування, незалежний зовнішній аудиторський контроль.

Внутрішній контроль корисний тільки у тому разі, якщо спрямований на досягнення конкретних цілей, і тому перш ніж оцінювати результати контролю, потрібно визначити ці цілі.

Виділяють 5 основних цілей внутрішнього контролю.

1. Надійність та повнота інформації.
2. Відповідність політиці, планам, процедурам, законодавству.
3. Забезпечення збереження активів.
4. Економне та ефективне використання ресурсів.
5. Досягнення підрозділами компанії поставлених цілей та завдань.

Отже, внутрішній контроль являє собою процес, спрямований на досягнення цілей організації, і є результатом дій керівництва з планування та організації її діяльності. Для оптимальної побудови системи внутрішнього контролю керівництво, по-перше, повинно сформулювати цілі, визначити задачі компанії і побудувати відповідно до них структуру організації, по-друге, забезпечити функціонування ефективною системи документування та звітності, розподілу повноважень, авторизації, моніторингу для досягнення поставлених цілей та вирішення задач.

Для роботи у зовнішньому аудиті більшість аудиторських фірм вимагають, щоб фахівець мав сертифікат аудитора. А для того, щоб працювати внутрішнім аудитором, сертифікат аудитора України мати не обов'язково.

Згідно із Законом України «Про аудиторську діяльність» сертифікат аудитора необхідний лише у трьох випадках:

- для того, щоб працювати керівником аудиторської фірми;
- для того, щоб бути засновником аудиторської фірми у межах 70 % частки статутного фонду;
- приватному підприємцю-аудитору для того, щоб індивідуально надавати аудиторські послуги з правом складання офіційного аудиторського висновку [2].

Можлива також комбінація зазначених випадків.

Тобто жодних перепон на шляху до праці у сфері внутрішнього аудиту законодавчо не встановлено, і теоретично працювати внутрішнім аудитором може будь-хто. Проте, на практиці не все так просто, як здається, адже зрозуміло, що власники навряд чи довірять контроль за збереженням своєї власності працівнику, який не має відповідних кваліфікації, знань та досвіду.

Роз'яснення щодо назв посад, викладені у рішенні АПУ від 02.02.2006 р. № 159/7, стосуються лише осіб, які працюють у сфері зовнішнього аудиту.

Таким чином, вимоги до осіб, які приймаються на посади для роботи у сфері внутрішнього аудиту, підприємства встановлюють самостійно. Це логічно, адже, повторимось, внутрішній аудит спрямований для задоволення потреб власників, менеджерів підприємства, а з огляду на різноманітність форм та видів діяльності, вимоги до фахівців на різних підприємствах можуть відрізнятися з точністю до навпаки.

На нашу думку, внутрішній аудитор повинен знати принципи організації та управління, володіти знаннями у сфері бухгалтерського обліку, фінансів, права, оподаткування, мати базові знання з основ контролю (ревізій, аудиту), аналізу господарської діяльності, інформаційних технологій тощо. Якщо передбачається, що на підприємстві працюватиме один внутрішній аудитор, то він повинен легко орієнтуватися в багатьох галузях. Але володіти усіма цими знаннями одночасно дуже складно. Тому на практиці більш поширеною формою організації роботи є відділ (служба) внутрішнього аудиту, при формуванні якого виходять із принципу, щоб кожен із фахівців мав кваліфікацію по кожній із названих дисциплін. Якщо при проведенні аудиту будуть необхідні знання в складній чи специфічній галузі, внутрішні аудитори за погодженням з власником можуть залучити зовнішніх фахівців, наприклад, професійних оцінювачів, актуаріїв, інженерів, статистиків,

будівельників, геологів і, звичайно, незалежних аудиторів.

Внутрішній аудитор повинен бути організованим, чесним, акуратним в оцінках та судженнях, вміти знаходити спільну мову з різними людьми, не розголошувати конфіденційну інформацію, планувати свою роботу, розуміти суть проблем, чітко висловлювати свої думки та відстоювати свою точку зору тощо [3].

Як оцінити ефективність роботи служби?

Найпростіше оцінювати якщо: сума збільшення доходів та економії витрат, які відбулися завдяки діяльності служби внутрішнього аудиту (СВА), повинні перевищувати витрати на її утримання.

Проте, це самий примітивний підхід, який не здатний урахувати усі переваги, які приносить діяльність СВА. Вигоди від роботи СВА не обов'язково вимірюються грошовим вимірником. Це можуть бути певні конкурентні переваги, закріплення позицій на ринку, тощо. Або, як можна оцінити факт, який взагалі не відбувся завдяки наявності у компанії СВА. Але у будь-якому разі сам факт наявності на підприємстві аудиторів, дає значний профілактичний ефект, який змушує окремих потенційних злодіїв відмовитися від думки про шахрайство. А якщо, при цьому, в компанії ще існує і служба безпеки, то потенційні шахраї переважно і будуть залишатися потенційними [4].

Список літератури: 1. Стандарти аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів затверджені в Україні як Національні стандарти аудиту згідно з протоколом засідання Аудиторської палати України від 18.04.2003 р. № 122 замість Національних нормативів аудиту, затверджених рішенням Аудиторської палати України від 18.12.98 р. № 73, що діяли раніше.), 2. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 14.09.2006 р. № 140: [електронний ресурс]. 3. Усач Б.Ф. Аудит: навч. посіб/ Б.Ф.Усач. – К.: Знання – Прес, 2004. – 133 с. 4. Філозопа О.В. Організація процесу внутрішнього аудиту на підприємстві / О.В.Філозопа // Міжнародний збірник наукових праць. – 2009. – №1(13), – С. 30-35.

БОНДАРЕНКО О.М., асистент НТУ «ХПІ»

ЛУНОВСЬКА Т.О., студентка НТУ «ХПІ»

ЩОДО НОВОГО ПОРЯДКУ РОЗРАХУНКУ ДОПОМОГИ З ТИМЧАСОВОЇ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ

В середині 2015 року Кабінет Міністрів України затвердив зміни в нормативних документах, що пов'язані з оплатою днів непрацездатності. Затверджено новий порядок оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок роботодавців,